

Fiches financiële beleids- en bedrijfsvoering

Versie 10 april 2019, Ministerie van Financiën, Begrotingszaken/BBH

Dechargeverlening door het parlement (verantwoordingsinstrument)

Algemeen

Het sluitstuk in de begrotingscyclus is de goedkeuring van de departementale slotwetten en de jaarverslagen door het parlement met hieraan gekoppeld de dechargeverlening voor het gevoerde financieel beheer aan de betreffende ministers.

Decharge is een vorm van goedkeuring door het parlement in het kader van het budgetrecht (zie ook het fiche Budgetrecht). Met de verlening van *decharge* worden ministers ontheven van hun verantwoordelijkheid voor het gevoerde beleid en de daaraan verbonden financiële consequenties waarover de ministers zich in de jaarverslagen hebben verantwoord.

Dechargeverlening

De procedure voor de verlening van decharge is in artikel 2.40 van de Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016) geregeld. Aan de ministers wordt na het verantwoordingsdebat aan de hand van hun jaarverslagen door beide Kamers der Staten-Generaal expliciet decharge verleend over het gevoerde financieel beheer. Beide Kamers nemen daartoe een expliciet besluit.

Decharge wordt niet eerder verleend dan nadat de verklaring van goedkeuring en het rapport van de AR (artikel 7.14) en de concept-slotwet (artikel 2.39) en eventueel in voorkomende gevallen een voorstel voor een indemniteitswet zijn aangenomen (artikel 7.22, derde lid, van de CW 2016).

Expliciete dechargeverlening blijkt uit de geplaatste aantekening en de dagtekening van de voorzitters van beide Kamers in de originele jaarverslagen. Vervolgens worden deze verslagen door de Eerste Kamer met de aantekeningen van dechargeverlening naar de Minister van Financiën verzonden. Daarna zendt de Minister van Financiën een afschrift van de ontvangen jaarverslagen ter informatie naar de AR en de betrokken ministers.

Welke documenten zijn nodig voor dechargeverlening?

- Het jaarverslag van de betrokken minister en de concept-slotwet (artikelen 2.29, 2.30 en 2.31 van de CW 2016);
- Het Financieel jaarverslag van het Rijk van de Minister van Financiën (artikel 2.35 van de CW 2016);
- Rapporten van de AR bij de departementale jaarverslagen en bij het Financieel jaarverslag van het Rijk op basis van artikel 7.14, eerste lid, van de CW;
- De verklaring van goedkeuring bij de rijksrekening van de AR op basis van artikel 7.14, tweede lid, van de CW.

Bovengenoemde documenten worden conform de procedure en data van de CW 2016 (artikelen 2.37, 2.38, 2.39 van de CW 2016) en de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften naar de AR en het parlement verzonden.

Geen dechargeverlening?

Het niet verlenen van decharge aan de betrokken minister over het door hen gevoerde financieel beheer en het niet aannemen van een slotwet betekent dat de Eerste Kamer en Tweede Kamer achteraf het gevoerde financiële beheer en de wijzigingen van de begroting die aan de slotwet ten grondslag liggen **niet** goedkeuren. Dit heeft tot gevolg dat de eindbegroting niet is vastgesteld. Het niet verlenen van decharge – door de Tweede Kamer of de Eerste Kamer of door de beide Kamers - over een jaarverslag of het niet aannemen een slotwet is te beschouwen als een parlementair wantrouwensvotum.

Gevolgen van het niet verlenen van dechargeverlening zijn afhankelijk van de oorzaak van het *niet* verlenen. Afhankelijk van de oorzaak of oorzaken zal de verantwoordelijke minister de noodzakelijke

Disclaimer:

*Dit fiche is een informatief document ter toelichting van enkele comptabele onderwerpen. Het dient dus alleen als hulpmiddel en heeft **geen** status van juridische regelgeving of bestuurlijke afspraak.*

maatregelen nemen om aan de wensen van de Kamer(s) tegemoet te komen, zodat alsnog decharge kan worden verleend.

Indien de verantwoordingsinformatie de Kamers bijvoorbeeld niet in staat stelt decharge te verlenen zal actie worden genomen om additionele relevante verantwoordingsinformatie te verstrekken. Voor het niet aannemen van de slotwet geldt in hoofdlijnen hetzelfde.

Tot slot kan het niet goedkeuren van een slotwet van een departement ook gevolgen hebben voor de goedkeuring door de AR voor de uitgaven en ontvangsten van het Rijk. De AR keurt immers de rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk goed onder het voorbehoud dat het parlement de slotwetten aanneemt. Dit geldt ook voor het Financieel jaarverslag van het Rijk als de AR een bezwaar maakt dat betrekking heeft op fouten in het jaarverslag. Dan keurt de AR het Financieel jaarverslag van het Rijk goed onder voorbehoud dat het parlement de indemniteitswet vaststelt. Dit betekent dat het kabinet op voordracht van de betrokken minister binnen twee maanden een voorstel voor een indemniteitswet naar de Staten-Generaal moet sturen. In een indemniteitswet vraagt de minister de Staten-Generaal om de verplichtingen, uitgaven of ontvangsten - ondanks het bezwaar van de Algemene Rekenkamer toch goed te keuren. Als de Staten-Generaal instemmen met het wetsvoorstel, heffen zij het bezwaar op. Zie hierboven voor de uiteenzetting van de bezwaarprocedures door de AR. Zie ter informatie ook het Fiche over bezwaarprocedures van de AR. Voor zover is na te gaan – heeft het parlement nog nooit decharge geheel onthouden, maar heeft deze wel opgeschort¹. De laatste maal dat dechargeverlening werd opgeschort was in 1995, naar aanleiding van een bezwaar van de Algemene Rekenkamer bij de financiële verantwoording over 1994 tegen bijna 10 miljoen gulden aan onrechtmatige uitgaven aan rechtspositionele uitkeringen aan onderwijspersoneel. Dit bezwaar is opgeheven na indiening van een wetsvoorstel voor een indemniteitswet door de Minister van OCW, waarin hij de Kamer vroeg om alsnog de uitgave goed te keuren die de Algemene Rekenkamer als onrechtmatig had beoordeeld. Begin 1997 werd uiteindelijk toch decharge verleend².

¹ Notitie Bureau Onderzoek Rijksuitgaven, 09-BOR-N-40/09-RU-N-006, 14 april 2009

² TK 25205, nr. 1.

Disclaimer:

*Dit fiche is een informatief document ter toelichting van enkele comptabele onderwerpen. Het dient dus alleen als hulpmiddel en heeft **geen** status van juridische regelgeving of bestuurlijke afspraak.*

Relevante regelgeving

Artikelen 2.31, 2.35, 2.36 en 2.40 van de Comptabiliteitswet 2016.

Relevante aspecten vanuit financiële beheersing en financieel beheer

☐ Administratie	☐ Begrotingsbeheer
☒ Audit	☒ Begrotings- en verantwoordingsproces
☐ Autorisatie/budgetrecht	☐ Financieel beheer
☐ Beleidscontrol	☐ Materieelbeheer
☐ Beleidsuitvoering	☐ Ministeriële verantwoordelijkheid

Audit

Decharge wordt verleend aan de hand van de departementale jaarverslagen die door de Auditdienst (ADR) zijn gecontroleerd en van een controleverklaring zijn voorzien.

Verantwoordingsproces

Het verlenen van decharge is essentieel onderdeel van het verantwoordingsproces ter afsluiting van het begrotingsjaar. Dat proces is erop gericht dat een minister zich over het gevoerde financieel beleid en beheer, tegenover het parlement verantwoordt.

Betrokkenheid vakdepartement

De ministers stellen conform de Comptabiliteitswet 2016 en Regeling rijksbegrotingsvoorschriften jaarverslagen en slotwetten op en dienen deze bij de Minister van Financiën in ter verzending naar de AR (controle) en later naar de Tweede Kamer ten behoeve van dechargeverlening. De vakminister ontvangt het rapport van de AR over het verantwoordingsonderzoek ter afstemming (het wederhoor)

Betrokkenheid Ministerie van Financiën

De Minister van Financiën stelt het Financieel jaarverslag van het Rijk op en coördineert de jaarverslagen en de slotwetten ten behoeve van de controle van de AR en vervolgens ter verlening van decharge door het parlement. Na verlening van decharge worden de jaarverslagen getekend - door de voorzitters van de beide Kamers en naar de Minister van Financiën verzonden. Vervolgens informeert de Rijkshoofdboekhouding van de Minister van Financiën per brief de betrokken ministers en de president van de Algemene Rekenkamer over de verlening van decharge. Daarna worden de originele exemplaren van de jaarverslagen en de daarin opgenomen verklaringen van dechargeverlening door beide Kamers bij het Ministerie van Financiën gearchiveerd.

Betrokkenheid Tweede Kamer/Eerste Kamer

Beide Kamers zijn als medewetgever regulier betrokken bij de behandeling van een indemniteitswetsvoorstel en de dechargeverlening. Naast het wetsvoorstel beschikken zij doorgaans op het moment van behandeling ook over het betrokken jaarverslag en over het rapport van de AR over het verantwoordingsonderzoek naar dat jaarverslag. Het is aan de Kamers om de behandeling van het wetsvoorstel zodanig in hun agenda's op te nemen, dat de behandeling valt vóór het besluit dat de Kamers moeten nemen over de dechargeverlening van de betrokken minister. Voorkomen moet worden dat de minister al gedechargeerd wordt aan de hand van zijn jaarverslag, voordat hij zich heeft verantwoord over het bezwaar van de Algemene Rekenkamer dat aan het indemniteitswetsvoorstel ten grondslag ligt.

Betrokkenheid Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer stelt rapporten op bij de departementale jaarverslagen en geeft daarbij een verklaring van goedkeuring bij de rijksrekening af. Dit is een belangrijk document voor het verlenen van decharge aan de ministers door het parlement. De AR onderzoekt en beoordeelt de rapporten van de ADR over de departementale jaarverslagen en het Financieel jaarverslag van het Rijk en geeft daarbij de Staat van de rijksverantwoording af.

-0-

Disclaimer:

*Dit fiche is een informatief document ter toelichting van enkele comptabele onderwerpen. Het dient dus alleen als hulpmiddel en heeft **geen** status van juridische regelgeving of bestuurlijke afspraak.*